

Dr G á y e r G y u l a búcsúztatója.

Czellődömlőki temetésén 1932 jún. 16.-án elmondotta és
írta: GYÖRFFY ISTVÁN (Szeged)

Drága Kartársunk!

A most Szegeden székelő kolozsvári magy. kir. Ferencz József-Tudományegyetem matematikai és természettudományi facultása és Növénytani Intézete nevében jöttem Hozzád búcsúzásra.

Valahogyan, bár korán, de valahogyan *mégis* idején szólított el Isten . . . Életkorod még több évtízzel volt volna tetőzhető; de elég idején szűnt meg szíved verése ahhoz, hogy nem jöhettél rá még a gondolatra sem, hogy életed fonala már igen rövidre szabott.

Május 27.-én írott leveledben Egyetemem kitüntetésének, a rendkívüli professori cím részéről való adományozása hírére azt írtad, saját kezeddal, reméled: „hogy már egészségben“ üdvözölheted karunk kiküldöttét. Mind azt írtad, vagy dictáltad, állapotod javúl . . .

Életed utolsó perceit bearanyozták jóakaróid, barátaid. Mikor meghallottuk a szörnyű hírt, hogy menthetetlen vagy, egymásután sietett minden jó lélek elismerése Elibéd rakásával, nehogy elkéssen. Díszpolgárság, Nevedről utca elnevezés, legmagasabb elismerés tudományos munkálkodásodért, tiszteletbeli tagság, rendkívüli tanári cím . . . mind . . . mind a Haladónak szólt . . . Csak Te nem tudtad . . . De még idejében érkeztek . . .

A Te életed: *rövid* volt; mert *szép* volt.

A Te életed fonala elszakadása fáj mindenkinek; mert életed *tartalmas* volt. Megsirat lelkében is mindenki; *mert jó*

ember voltál. Keserőség fog el mindenkit elhunytadon; mert *őszinte, igaz jellem* voltál . . .

A mi tekintetünk fátyolos most, mert — Te míg éltél — mindig: *mosolyogtál* . . . És marad is, mindig ezentúl is Neved olvastán és hallatán . . .

Te most már intézetem fényképén, ott, gyászfátyolon át nézed a világot; onnét fenn a Magas Egekből azonban szabad tekintettel, mert Szeretteidre sikklik jó szemed sugara, s őket óvnod kell a Messzeségből, a Túlvilágból is . . .

A Halál kaszája, igaz, Téged csak most aratott le, de kaszája fenését Te már, 1931. szeptember 25.-én hozzám írott leveledben, megérezted. Így kezdted leveled: „Amikor ezidén az Alpesebbe indultam, az volt az érzésem, hogy hosszú időre, talán mindenkorra búcsút veszek tőlük“ . . . vagy: „Számolnom kell azzal, hogy a magam kis kulturális munkáját is le kell zárnom“ . . .

A következő és elmélyedő tanulmányok folytatása, ezek kapcsán az országos és nemzetközi kapcsolatok Magad részére való kiépítése — s egy csapással az ezekről való lemondás — adta kezedbe a tollat és sírtad el bánatod akkor előttem.

Én akkor nemcsak bátorítottalak, de egyenesen kimondtam, örállomásod ott hagynod *nem* lehet; *nem* szabad. Állnod *kell*: rogyásig! Ah, most látom: *Te veled a Halál sejtés iratta azokat az emlékezetes sorokat!*

És álltad a vártát . . .

*

Neved bevésett a Tudományba.

Szeretted az *Aconitum*-okat, róla szóló feldolgozásod igen nagy értékű, elsőrendű értekezés. És Enmagad lelke, — akár a sisakvirágban a porzók — úszott boldogan a „*Scientia amabilis*“ Szépsége felé fordított orcával . . .

Kedvelted és kiváló ismerője voltál a *Violá*-knak; egész életedben szerény, félrehúzódo voltál . . . De lelked szépsége bársonyos, meleg volt, akár a kerti árvácskának szirmai . . . Szeretted a Tülevelüket, kitűnő ismerőjük voltál, . . . nem hiába voltál lelki kilengésektől mentes, szélsőségekre nem hajló, hanem állandóan kiegyensúlyozott, józan fővel gondolkozó öntudatos, biztos egyéniség . . .

Tisztelted a Múltat . . . mentetted élő maradványait, kincseit, agitálván érettük; históriai emlékeinket részben Enmagad, részben irányításod mellett mentették . . .

Hú voltál érzéseidben, cselekvéseidben. Szeretted szűkebb Hazád . . . Dolgoztál Vasvármegyéért, Szombathely érdekében tudományos, társadalmi téren — az egész Haza javára. Bár localis flora-nak nagyszerű festője voltál . . . magas nézőpontok irányították és tisztították meg ítéleted . . . Ezért e munkáid is igaz kincsek, örök értékek.

Veled sirba szállott a nagy SIMONKAI-nk egyik legnagyobb Tanítványa.

*

És most már fodrozza csak Czelldömölk temetőjén át-fújó szél e most felkerekedő sírdombot . . .

Amíg Tiéd élnek, fogják azt gondozni életük végéig, mert Te is szeretted Őket, Ők is Téged . . .

Az emberi életek azonban rövidek . . . 2—3 emberöltő . . . És a hétköznapi emberek neve elszürkült, ismeretlen leend. Behorpad a sír, kidől a kópjafa . . . elmállik a köemlék . . .

A Tiéd *megóvja* az elfakulástól is, az eltűnéstől is a Tudomány arany betűje. Munkáid megmaradnak! Azokat kénytelen minden eljövendő nemzedék forgatni, ha azzal a csoporttal akar foglalkozni. A felállítottad fajok mellett nem lehet elmenni.

Nevedet megörökíti több növényfaj!

És míg csak Kolozsvár melletti Elővölgyben nőnek a kökőrcsinek, mind fogják keresni a kései, eljövendő botanikus nemzedék a *Pulsatilla Gáyeri*-t . . . Kora tavasszal pattan fel ennek szeme, lágyan, szelíden, félve néz a hideg szeles Kolozsvári lejtőkre . . . De kinyitja bársonyos szemé-t, mert a Nap homlokon csókolja s bátorítja, fel lehet már ébredni, vége a Télnek, jó a Tavasz bája . . .

Te már több Tavaszt nem láthatsz . . . De Neved *nyitó* . . . Életet kezdő növényhez kötött Neved . . . Majd évente szét-nézel a Nevedet viselő kökőrcsinből Tiédre, Hazádra, véreidre . . . és nyugton pihenhetsz . . . Mert addig megsegít bennünket is a Magyarok Istene . . .

Az Alma Mater általam vesz búcsút a Kartárstól, egyik

doctorai sorába beigtatott tagjától; és mondatja általam: *hűséges* voltál Egyetemedhez jó és rossz napjaidban is!

Vezércsillagod volt a Szeretet, Hűség, a megértő Harmonia . . . Jeleként bedobok sírodba Tátrából való gyopárcsillagot . . . és Kolozsvár földjéből is dobok koporsódra, a Mezőség egykoron való kutatója álmai felett őrködőnek!

És ha az Alma Mater búcsúztat is: legyen pihenésed csendes, — a „Scientia amabilis“ meg azt mondja:

„nem haltál meg; Neved tovább él.“

*

Kartársunk, Doctorunk és Kedves Munkatársunk!

Járja lelked örködve a magyarság virághímes mezőit örökké, s Téged idézve, Rólad, mondhassuk mindég:

„Nem tudja senki titkos rejtekét,
De holdvilágos csendes éjszakákon
Aranypalástja csillog és ragyog“.

(Idézve Gáyer Gyula: *Hemerocallis flava* —
Vi Bu Vi Ma 1930. márc. 1. 5. szám.)

Isten Veled!

[Megjelent: *Vasvármegye*, 65. évf. 137. szám, Szombathely, 1932. június 19., vasárnap, p. 5. és *Celldömölki Hírlap* 1932. június 19., Celldömölk, VI. évf. 25. szám, p. 1—2.]

Utóirat. Dr. Gáyer-ről írott emléksorokat és az itt megjelent kéziratokat Szombathelyre ígértem oda Dr. PÁVEL múzeumi igazgató úrnak. Egyéb teendőim miatt azonban csupán 1933. május végén tudtam elküldeni a kéziratokat, amikor is arról értesített Dr. PÁVEL igazgató úr, hogy szombathelyi emlékkönyvet már ki is szedték közben egyik társszerkesztő intézkedése alapján. Kéziratom visszakértem. — És valóban, mikor én már Magas-Tátrai tanulmányútamra felutaztam, érkezett meg a szép emlékfűzet címemre is (*Folia Sabariensia* I. évf. 1933. 1. szám. Gáyer Gyula emlékszám. I.).

Kiszorúlva onnét — innét küldök emlékezet virágszálat munkatársaimmal — Drága Halottunknak, kedves jó Barátomnak, mindnyájunk szerette és tisztelte kiváló Botanikusunknak — kópjafájára.

Szeged, 1933. szept. 6.

Prof. Györffy